

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

X. In Galliæ, consecratio Episcoporum fiebat à Metropolitano & Episcopis comprovincialibus, absque auctoritate Summi Pontificis; nisi Metropolitanus electum ordinare recusaret. Quo casu, appellabatur ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

nensem Episcopum scribente; qui describens specialia Metropolitanorum iura circa electiones, ait: *In Remensi provincia si fuerit defunctus Episcopus, ego, & non tu, Visitatorem ipsi viduata designabo Ecclesie, & electionem cum decreto canonico precipiam fieri. Et si in partes se eligentium vota dividerint, meum & non tuum erit eligere qui majoribus ad ordinandum studiis iuvetur & meritis.* Vera quidem hæc citra omnem controversiam. Sed id quod postea sequitur, explicatione indiget: *Et meum est, inquit, ordinandum examinare, non tuum.* Significat, solius Metropolitanorum esse electum interrogare, neque id licere Episcopis comprovincialibus ullo modo. Examen nihilominus illud fit à Metropolitanis coram Episcopis comprovincialibus; ut videre est in examine Episcopi Catalaunensis, quod in formula xi. descriptum est. *Anno ab Incarnatione Domini DCCCLXVIII. convenientibus apud Caristacum in Ecclesia pro examinatione Vuilleberti Presbyteri, qui futurus erat Catalaunensis Episcopus, Hincmaro diacono Remensium Archiepiscopo, item Hincmaro Laudunensium Episcopo, Hodone Belgivacorum Episcopo, cum Legatis Hrotadi, Erpoini, Hilmeradi, Raginelmi, & Ioannis, eiusdem diaconis coepiscoporum, vicem eorumdem patrum suorum cum tractatoribus, sicut regule precipiunt, exhibitibus, & quamplurimis Abbatibus, Canonicis, Monachis, Presbyteris, Diaconibus, atque Subdiaconibus.*

VII. Legati sive Vicarii Episcoporum absentium exhibebant vicem eorum cum literis tractatoris. Sic illa ætas vocabat literas quibus Episcopi committebant suas vices iis quos ad synodos mittebant; ut patet ex hoc loco & ex formula xi. v. quæ continet tractatoriam quam Prudentius Tricastium Episcopus per Vicarium suum mittit ad celebrandam electionem Episcopi Parisiensis. In Collectione tamen canonum Africanorum can. LXXVI. tractorie sive tractatorie dicuntur literæ quibus Metropolitanus Episcopus comprovinciales invitat ad synodum.

VIII. Itaque si nihil canonicum obstaret, Metropolitanus cum coepiscopis suis ordinabat electum; ac dein illi literas tribuebat, quibus fidem faceret ordinationis, aliâque insuper ad clerum & populum Ecclesie cui ordinatus erat Episcopus, juxta canones Africanos, qui ordinatos ab Episcopis jubent accipere literas ab ordinatoribus suis: *Deinde placuit ut quicumque deinceps ab Episcopis ordinantur per provincias Africanas, literas accipiant ab ordinatoribus suis, manu eorum subscriptas, continentes Consulem & diem, ut nulla altercatio de posterioribus vel anterioribus oriatur.* Harum literarum formulæ ex-

tant in formulis xv. & xv. i. in quarum locum substituta sunt Bullæ Summorum Pontificum.

IX. Sub tertia Regum nostrorum dynastia vetus confirmationis electionum institutum perseveravit in Gallia: ubi electiones fiebant à clero & populo, & à Metropolitanis confirmabantur; vel, si fortè contradictio quædam oborta esset, examinabantur à Metropolitanis cum consilio Episcoporum comprovincialium, qui dein consecrationis munus electo impertiebant. Hunc seculi sui morem fuisse docet Ivo Carnotensis Episcopus in epistola cxxxviii. *Electioni Domni Fulconis vel alterius assensum non dabimus, nisi quem aut cleri plebisque consensus elegerit, aut Metropolitanis iudicium cum convenientia suffraganeorum, habita legitima discussione, probaverit.* Vides itaque hæc electionem Episcopi Parisiensis à clero & populo esse peractam, & discussionem oppositionum reservatam Metropolitanis & Episcopis comprovincialibus. Idem Ivo evocatus ab Archiepiscopo Senonensi ad iudicium hujus causæ, respondit se fortassis iturum ad eum; sed si id fieri non possit, tótque præterea Episcopi absint ut ea legitime definiri non valeat, suadet ut aut eam in aliud tempus differat, aut ad sedem apostolicam contententes remittat; quò Fulco ire decreverat, sive rata sive irrita censeretur ejus electio.

Si autem aliqua præpediente ratione venire non potero, neque tot de collegis convenerint qui ad tanti negotii definitionem sufficiant, aut in aliud tempus rem differat, aut ad sedem apostolicam utramque partem remittit; ad quam iturus est Dominus Fulco, sive rata sive irrita fiat ejus electio. Locus porò hic docet; jam tum, scilicet à sexcentis ferme annis, cœpisse in Ecclesia inveni appellaciones à confirmatione electionum. Seculo duodecimo iudicium controversiarum quæ in hujuscemodi electionibus suboriebantur pertinebat ad Metropolitanum & comprovinciales Episcopos; ut ad Remensem Archiepiscopum scribit Innocentius III. lib. i. ep. 152.

X. Consecratio autem Episcoporum fiebat in Gallia à Metropolitanis & comprovincialibus Episcopis; nec quicquam in eas juris competebat Episcopo Romano aut ejus Legatis. Attamen si Metropolitanus electum ordinare recusabat, electores appellabant Pontificem Romanum; ut factum est à Carnotensibus, qui ab Urbano II. postularunt ut Ivonem, qui in locum Gofridi ab episcopatu depositi electus erat, consecrare dignaretur: qui cum Senonensis Archiepiscopi contradictionem injustam esse agnouisset, Ivonem manibus propriis con-

Ivo ep. 119.

Vibani II. ep. ad Richer. Senon. Archiep. ep. 2. inter epistolas Ivonis.

secravit. Legati quin etiam Romanæ sedis contendebant consecrationem Episcopi ad se pertinere, quoties Metropolitano provinciæ interdictum erat ne quid episcopalis operis ageret. quod vulgò suspensionem ab episcopalibus functionibus vocant. Ivo tamen negat id justum esse, tametsi in eo casu Legatis concedat confirmationem electionis; ceterum consecrationem, etiam in eo casu, ad Episcopos provinciæ pertinere. Sanè ipse cum collegis suis Sancionem Episcopum Aurelianensem consecravit, quòd Archiepiscopo Senonensi interdictum esset ne Metropolitanæ munia exerceret.

XI. Ea tamen non erat Ecclesiæ Gallicane privata consuetudo, cum ejus usus in univèrso Occidente tum temporis obtineret. Quippe seculo undecimo Concilium Romanum sub Gregorio VII. habitum anno MLXXX. statuit ut defuncto pastore alicujus Ecclesiæ, Visitator Episcopus ad eam dirigatur, sive à Papa in sua provincia, seu à Metropolitano in suis quoque provinciis; cujus instantiâ clerus & populus celebrent canonicè electionem alterius Episcopi, quam deinde confirmari oporteat à Metropolitano. Quòd si is fortean eligeretur qui idoneus non esset, Concilium electores, qui ad pravam electionem declinaverint, eligendi potestate privat pro hac vice. Quod ab Hincmaro adnotatum supra vidimus; & repetitum est in Concilio Lateranensi cap. *Quia propter*. De elect.

Cap. *Quia diligentia*. cap. *Innotuit*. cap. *Sim dilectus*. De elect. c. *Cam olim*. De translat. Episc.

Leo IX. ep. 1. 4. Lib. 6. post ep. 10. Lib. 9. ep. 24.

XII. Duodecimum seculum conservavit Metropolitanis auctoritatem examinandi electiones, eas confirmandi, & controversias circa hæc obortas judicandi, ut patet ex variis Decretalium locis, quæ laudantur in ora hujus paginæ. Appellatio tamen ad sedem apostolicam introducta est. In quo magna vis illata est vetustis canonibus. Consecratio tamen Metropolitano & duobus Episcopis comprovincialibus, modò consensu absentium non destituerentur, relicta est à Leone IX. & Gregorio VII. qui Episcopos qui pertinent ad consecrationem Papæ distinguit ab iis qui pertinent ad consecrationem aliorum Metropolitanorum. in qua re adeo religiosum se præbuit ut Episcopum quendam consecrare recusaverit, donec sibi constaret eum à jurisdictione Metropolitanæ sui esse exemptum. Constantissimum est hoc Metropolitanorum jus, neque aliquid in Decreto Gratiani aut in Decretalibus invenitur ei adversum, nisi ob negligentiam Metropolitanæ, aut si canonicis censuris teneatur.

XIII. Episcopi autem, postquam consecrati fuerant, scripto tradebant professio-

nem fidei; sed nullam Episcopis obedientiam promittebant, nisi verbis generalibus conceptam, scilicet observaturos se quæ Canonibus præscripta essent. Praxim enim illam, quæ reverentiam quandam & obedientiam Metropolitano præstandam esse edicit, novam esse colligitur ex epistola Leonis I. ad Anastasium Thessalonicensem: in qua eum objurgat quòd ab Episcopo Attico *chartulam de obedientia sponcione* exegerat conscribi. *Legebatur*, inquit Leo, *in literis tuis, quòd frater Atticus chartulam de obedientia sponcione conscripserat. in qua signum pradebatur injuria*. Locus hic relatus est in libris Decretalium; ubi glossa laborat in conciliatione ejus cum quibusdam aliis capitibus, sponcionem illam scripto tradi præcipientibus. qua difficultate ut se expediat, Atticum ait Clericum fuisse cui animarum cura non erat commissa. Vera tamen solutio hæc est; anno nimirum quadringentesimo quinquagesimo, id est, sub tempora Leonis primi, sponciones illas, sive *juramenta fidelitatis*, ut sequens ætas vocavit, nondum fuisse receptas in usum. Invalueri postea; adeo ut in professione fidei quam Episcopi in consecratione emittebant, mentio in primis fieret Metropolitanæ, cui pollicebantur se ei obedientiam & reverentiam in canonibus & decretis sedis apostolicæ contentam conservaturos, & insuper privilegia quæ secundum eosdem canones & decreta Metropolitanis debebantur, nulla prorsus mentione facta sedis apostolicæ. Origo hujus consuetudinis extat in libello quorundam Episcoporum Aquileiensium, oblato Imperatori Mauricio circa annum quingentesimum nonagesimum; qui aiunt se, tempore ordinationis suæ, cautionem scriptis emittere, qua sponderent se studiosè servaturos fidem ordinatoris sui & fidem integram Reipublicæ. Itaque hæc illorum professio fidei continebat securaturos se exemplum & auctoritatem Metropolitanæ in damnandis hæresibus & pro canonum executione, ac præterea servaturos integram fidem quæ Reipublicæ, id est, Imperatori, debetur. *Suggerimus, pie Dominator, quia tempore ordinationis nostre unusquisque Sacerdos in sancta sede Aquileiensi cautionem scriptis emittimus studiosè de fide ordinatoris nostri, & nos fidem integram sanctæ Reipublicæ servaturos*.

Formula professionis fidei Adalberti Morinensis Episcopi, quam ante consecrationem Hincmaro Metropolitano suo tradidit, docet illum promississe se observaturum canones usu receptos & privilegium Metropolitanæ: *Privilegio etiam metropolis Re-*

motum